

KLIMATANPASSNING

EN GUIDE FÖR
BOSTADSRÄTTSFÖRENINGAR

HSB – där möjligheterna bor

KLIMATET ÄR I FÖRÄNDRING - HUR PÅVERKAR DET ER BOSTADSRÄTTSFÖRENING?

Enligt FN:s klimatpanel IPCC är förändring av klimatet ett faktum. Atmosfären och haven har värmts upp, mängden snö och is har minskat och havsnivån har höjts. Det får konsekvenser både för enskilda och för samhället. Försäkringsbolagen ser en tydlig trend mot ökade kostnader för väderrelaterade materiella- och personsador. Det finns därför ett behov av att arbeta förebyggande utifrån den kunskap som finns.

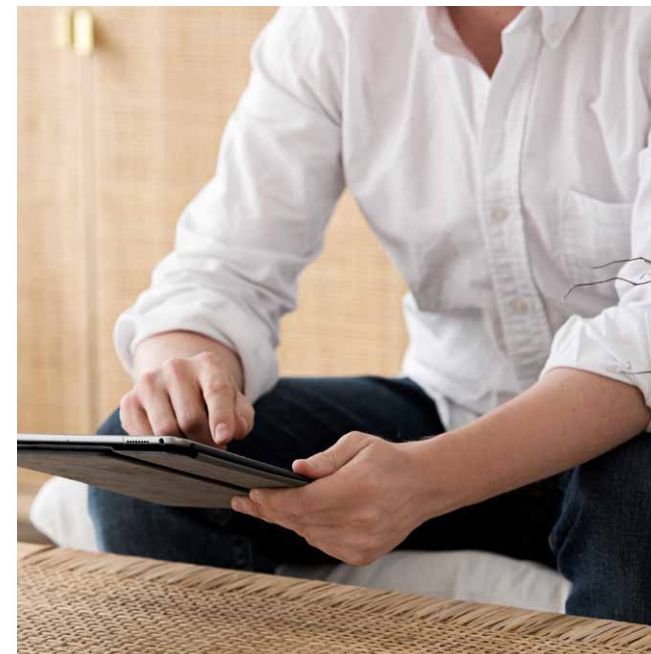
Här hittar du information om hur din bostadsrättsförening kan komma att påverkas och vägledning om åtgärder som kan vara lämpliga att vidta för byggnader, gårdar och mark utifrån fastighetens läge och förutsättningar.

EFFEKTER OCH KONSEKVENSER AV ETT FÖRÄNDRAT KLIMAT I SVERIGE

Klimatförändringen kommer att leda till högre temperaturer, förändrade regnmönster och mer frekventa, intensiva och extrema värmeböljor, torka och skyfall. Samtidigt förväntas havsnivåerna att stiga till följd av att världshaven värms upp och polarisarna smälter. Naturolyckor inträffar årligen i Sverige, och problem med exempelvis översvämningar, ras, skred, erosion, stormar och skogsbränder kommer att bli än större i framtiden.

Med de klimatförändringar vi ser idag och de som förväntas komma ändras förutsättningarna för oss. I tabellen nedan kan du se i vilka sektorer som konsekvenserna av en klimatförändring blir speciellt påtagliga för din förening.

TEKNISKA SYSTEM & INFRASTRUKTUR	BYGGNADER OCH MARK	NATURLILJÖ	MÄNNISKORS HÄLSA
VA-system	Materiella skador på byggnader, mark och privat egendom	Skadedjur	Olyckor
Grundvatten		Nya arter	Sjukdomar
Energi	Ekonomi: Ökade kostnader för försäkringar Ökade underhållskostnader		Smittspridning
Transporter			

LÄS MER PÅ SMHI:S KLIMATANPASSNINGSPORTAL

- [Så påverkas energiförsörjningen](#)
- [Hur påverkas samhället](#)
- [Effekterna av en uppvärmning på två grader](#)

SÅ PÅVERKAS SAMHÄLLET

Klimatförändringarna påverkar hela Sverige men det är stora skillnader mellan hur olika delar av landet och olika kommuner påverkas. Er förening kan därför möta olika utmaningar beroende på geografiska förutsättningar, men också var föreningens byggnader och mark är belägna. En högt belägen placering på en kulle eller ett berg är ofta utsatt för hårda vindar medan placering i en sänka riskerar översvämningar vid häftiga regnoväder.

ÖKAD NEDERBÖRD

Nederbörden väntas öka och få en förändrad årsrytm i de flesta delarna av landet när klimatet förändras. Detta gör att avrinningen och vattentillgången förändras, vilket i sin tur påverkar förutsättningarna för dricksvattenförsörjningen och avloppshanteringen. Torrare somrar och ändringar i havsnivån påverkar både tillgång och kvalitet på dricksvatten. Risken för saltvatteninträngning i vattentäkter ökar i kustnära och låglänta områden, exempelvis i Mälaren. Vid skyfall kommer riskerna att öka för föroreningar i våra vattentäkter.

Gemensamt för samtliga kommuner är risken för kraftiga regn som ofta faller under en kort tid. Om de inträffar i samband med snösmältning är risken stor för översvämningar i vattendrag, sjöar och åar. Scenarier över klimatets förändring pekar mot att det blir mer vatten främst i västra och norra delarna av Sverige.

FLER ÖVERSVÄMNINGAR

Översvämningar förväntas även öka som en följd av att havsnivån höjs. Det medför framför allt att strandnära lägen i områden där landnivåhöjningar inte sker, löper ökad risk för havsnivåhöjningar och att de översvämmas. Det gäller framför allt kustnära bebyggelse i södra Sverige. I Skåne dominerar erosionsrisk. Längs Göta kanal utgör ras och skred de största hoten.

Även extrem värme och torka med bland annat hälso-risker till följd, är väderfenomen som är gemensamma för samtliga kommuner. Värmen sommaren 2018 finns färskt i minnet och är historisk. Juni 2018 var den andra varmaste junimånad som uppmätts globalt sedan slutet på 1800-talet. I Sverige rapporterades från hela landet om den långvariga hettans konsekvenser, med skogsbränder, åkrar som torkade bort och djur som gick till nödslakt. Sommarvädret gav också värden utmaningar med utslagna kylsystem mitt i värmeböljan och fuktproblem som ledde till inställda operationer. SMHI:s scenarier visar att vattenflödet på grund av torka troligt kommer drabba Sveriges sydöstra delar hårdast med bland annat ett ökat behov av bevattning inom jordbruket som följd.

KRAFTIGARE STORMAR

Väderåret 2019 inleddes med två stormar redan under de första veckorna, vilket lamslog stora delar av Sverige. Den första, Alfrida, drabbade Svealand och Gotland värst. Totalt blev cirka 100 000 hushåll strömlösa och i östra Svealand var det en ovanligt omfattande trädfällning. Den andra, stormen Jan, hade de högsta vindhastigheterna vid sydligaste och norra Lapplandsfjällen. Även områden i mellersta delen av landet drabbades hårt.

FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER

1. Vädersäkra din byggnad och gård med omkringliggande mark.
2. Vid ett eventuellt katastrofscenariö kan det vara bra att tidigare ha simulerat en händelse för att försäkra sig om att det finns tillfälliga gemensamma lösningar. Exempel på dessa kan vara lättåtkomlig första hjälpenutrustning, hjärtstartare, sandsäckar för att blockera vattenmassor, pump, en gemensam tillfällig övernattningsbostad, snöröjningsutrustning, generator med mera. De lokala förutsättningarna avgör vad som är viktigt för er brf.
3. Kontakta kommun och länsstyrelse för information om:
 - Det finns en klimatanpassningsplan för kommunen/länet.
 - Åtgärder för klimatanpassning genomförs.
 - Skyfallskartering finns.
 - Kommunen är intresserad av att samordna åtgärder för klimatanpassning med er förening och om det kan samfinansieras.

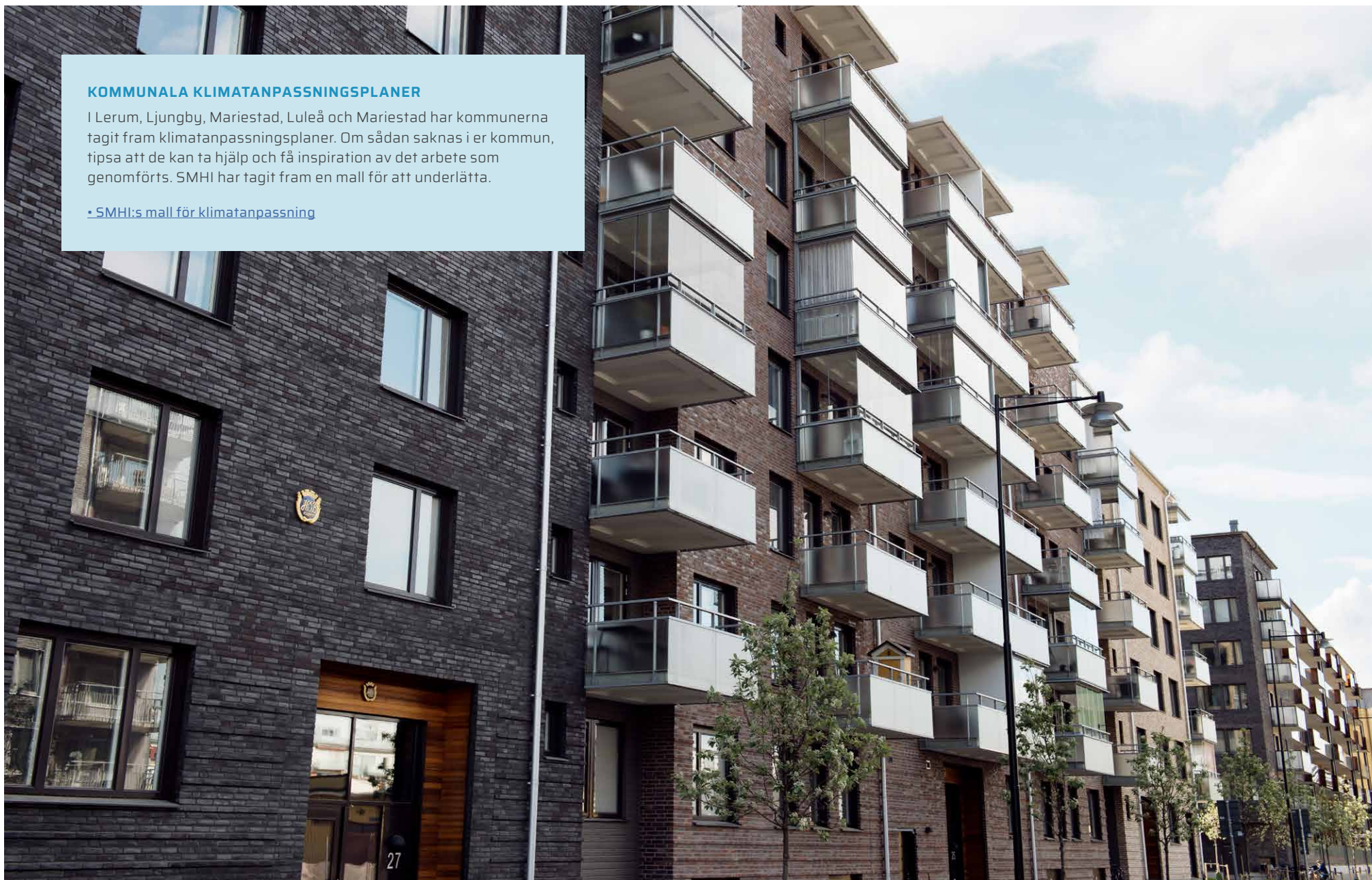
LÄS MER PÅ SMHI:S KLIMATANPASSNINGSPORTAL

• [Vatten och avlopp i ett förändrat klimat](#)

KOMMUNALA KLIMATANPASSNINGSPLANER

I Lerum, Ljungby, Mariestad, Luleå och Mariestad har kommunerna tagit fram klimatanpassningsplaner. Om sådan saknas i er kommun, tipsa att de kan ta hjälp och få inspiration av det arbete som genomförts. SMHI har tagit fram en mall för att underlätta.

- [SMHI:s mall för klimatanpassning](#)

**VAD OMFATTAR FÖRSÄKRINGEN
OM OLYCKAN ÄR FRAMME?**

Väderrelaterade skador på byggnader och mark har ökat under de senaste 20 åren. Framför allt som en följd av ökade vattennivåer och plötsliga skyfall, men också stormar och bränder.

Rekordåret 2014 noterade den svenska försäkringsbranschen fler än 18 000 översvämningsskador i Sverige. Kostnaderna uppgick till över en miljard kronor. Tidigare oroades försäkringsbolagen mest över översvämningar i samband med stigande vattennivåer i sjöar och vattendrag, men de ser nu att de plötsliga skyfallen utgör ett betydligt större problem. Det finns stor risk att klimatförändringarna resulterar i höjda premier både vad gäller fastighetsförsäkringar och hemförsäkringar då premierna följer skadeutfallet. Vissa fastigheter kanske inte ens kommer gå att försäkra.

Systemet med försäkringar bygger på att skydda mot oförutsedda händelser. Riskerna sprids över en grupp och försäkringskostnaden kan då hållas på en rimlig nivå. Skador som inte ses som oförutsedda uppfyller inte kriterierna för försäkring. Exempelvis kan det gälla upprepade källaröversvämningar.

FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER

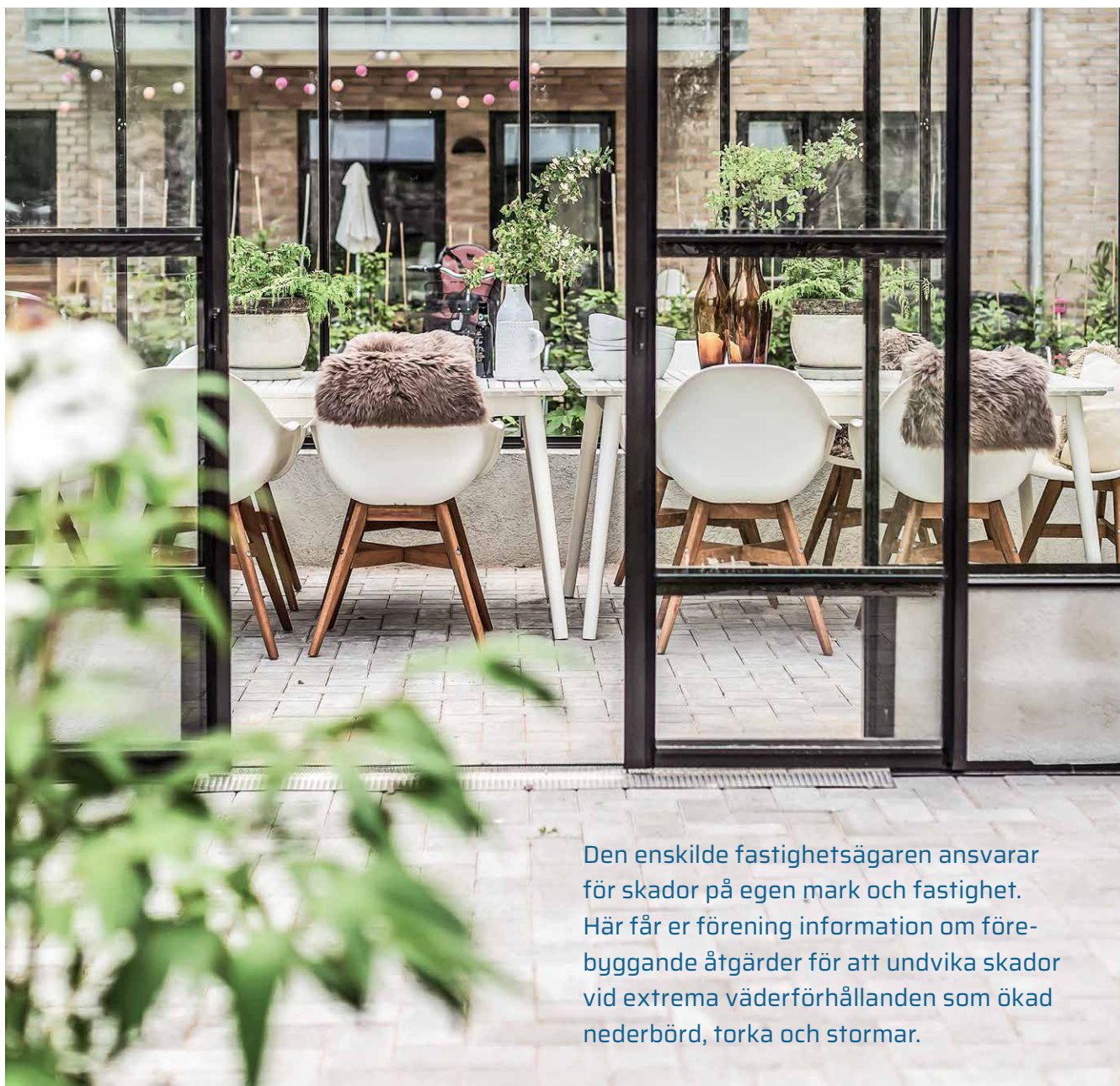
- Undersök vad er nuvarande försäkring täcker och inte täcker vid väderrelaterad skadegörelse som kan uppstå inom fastigheten vid brand, storm, översvämning och vid skadedjur. Försäkringens innehåll kan ha ändrats sedan er förening tecknade den. Kontakta ert försäkringsbolag och kontrollera om det genomfört eller planerar att genomföra förändringar och hur det påverkar er.
- Som ett stöd till fastighetsägare har ett webbaserat verktyg, [Visadapt](#), tagits fram i samarbete mellan forskare och försäkringsbranschen. Verktöget informerar om effekter som ett förändrat klimat kan orsaka och ger råd för att undvika klimatrelaterade skador på byggnader.

LÄS MER

• [Försäkringsbranschen oroad](#)

• [Tips vid översvämning](#)

VÄDERSÄKRA FÖRENINGENS BYGGNADER OCH MARK

Den enskilde fastighetsägaren ansvarar för skador på egen mark och fastighet. Här får er förening information om förebyggande åtgärder för att undvika skador vid extrema väderförhållanden som ökad nederbörd, torka och stormar.

UPPRÄTTA UNDERHÅLLSPLAN

Inledningsvis bör föreningen låta en expert upprätta en långsiktig teknisk underhållsplan för byggnader, gårdar och markområden. Om en underhållsplan redan finns, kan den kompletteras med åtgärder för att vädersäkra byggnaden och mark. En bedömning bör göras av vilka risker som föreningen är utsatt för utifrån lokala förutsättningar, samt skick för byggnader, gårdar och omgivande mark. Därefter bör fastställas vilken beredskap som finns och vilka åtgärder föreningen ska vidta.

GÖR EN TIDPLAN

Tidplan för genomförande av åtgärder bestäms med prioriteringsordning så att de genomförs i rätt ordning och utifrån välgrundade beslut. Det är viktigt att komma ihåg att en investerad krona idag kan spara två kronor imorgon. Samtidigt är det bra att tänka på att åtgärderna kan skapa mervärden via dubbla användningsområden. Exempelvis ger en tät byggnad skydd mot såväl värme-läckage som inträngning av vatten vid översvämning, samtidigt som den ger en ökad komfort. Grönytor skyddar mot värme och renar luften samtidigt som de bidrar till ökat djurliv och rekreation.

I planen bör även ingå att säkra för framkomlighet till och från byggnaden inför ett eventuellt nödläge. Det kan vara av stor betydelse när olyckan väl är framme att det finns alternativa utrymningsvägar om den vanliga blockeras, liksom att räddningstjänsten kan komma fram till byggnaden via väg, vatten eller luft.

LÄS MER

- [Viktigt att tänka på som fastighetsägare](#)
- [Översvämningar drabbar hyresgäster och bostadsbolag](#)

ÖKAD NEDERBÖRD

På många ställen finns en underkapacitet i kommunala avloppsnät och vattenavledningen från fastigheter är ofta ineffektiv. Den naturliga avrinningen försämras om ytor hårdgjorts, avrinningsvägar byggts bort och fastigheter uppförts där byggnation borde undvikits, exempelvis i sänkor.

Dagvattensystemen som finns i städerna är ofta hårt ansatta och de saknar ofta kapacitet att hantera växande städer tillsammans med en ökad nederbörd.

Åtgärder för att hantera nederbörd rekommenderas ofta att genomföras lokalt. Planerare talar om begreppet lokalt omhändertagande av dagvatten, LOD. Tanken är att lokalt skapa förutsättningar för att binda vattnet och fördröja det. Gröna tak har blivit en mycket populär LOD-lösning de senaste åren och har många fördelar, men de skyddar inte helt mot kraftiga regn av skyfallskaraktär. De gröna ytorna mätas ofta snabbt och vattnet transporterar sig till närmaste låga punkt i stadsmiljön, som kan vara er förening eller tillhör en annan fastighetsägare.

ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖREBYGGA SKADOR

BYGGNADER

- Installera backventiler i byggnaderna för att motverka att vatten transporteras i fel riktning in i byggnaderna. Detta gäller framför allt för system som är kombinerade för dag-, spill- och dräneringsvatten. I dagsläget finns det inte krav på backventiler i Sverige som det gör i vissa andra länder i Europa, men detta kan förändras.

- En enkel åtgärd är att i så stor utsträckning som möjligt se till att inte förvara känslig utrustning eller material av högt värde i de delar av huset som löper störst risk att utsättas för översvämning.
- Säkerställ att el- och fjärrvärmeundercentral säkras mot översvämning.
- Säkerställ att tätskikt är intakta och att dränering fungerar tillfredsställande.
- Håll brunnar rena från löv med mera.

GÅRDAR OCH MARKOMRÅDEN

- Identifiera låga punkter där risk för vattenansamling finns.
- Se till att marken utanför byggnaden lutar bort från huset.
- Separera dagvatten från spillvatten, d.v.s. smutsvatten som kommer från diskhoar, toaletter och duschar.
- Undvik asfaltering.
- Upprätta en tillfällig förvaring av regnvattnet på tomtmarken som fungerar som en tillfällig vattenförvaring vid mycket kraftigt regn. Platsen placeras där lågpunkten har identifierats. Övrig tid kan platsen ha ett annat syfte som passar närmiljön. Exempelvis damm, fontän eller lekplats.
- Skapa funktionella lösningar mellan egen och kommunal mark via samarbete med kommunen. Regnrabatter är ett exempel. De anläggs med olika lager av jord, vilket gör att dagvatten från hårdgjorda ytor filtreras och renas. Rabatterna fördröjer flödet av stora mängder dagvatten vid skyfall, jorden bibehåller fukt bättre, och grönska i stadsmiljö minskar buller, förbättrar lokalklimat och luftkvalitet. Människor mår bättre med närhet till naturen, samtidigt som insekter och andra organismer får möjlighet att frodas.

OM ER FÖRENING DRABBAS AV ÖVERSVÄMNING

- Försök stoppa vattnet från att tränga in genom att bygga vallar vid dörrarna med handdukar. Gå runt huset och kontrollera om det är stopp i avloppsbrunnar. Åtgärda det som stoppar upp om det är möjligt.
- Om vattnet kommer in via golvbrunnen kan en handduk läggas i golvbrunnen och hållas på plats med något riktigt tungt.
- Stäng av elen i de översvämmade utrymmena, vatten är strömförande.
- Försök ösa ut så mycket ni kan. Kontakta Räddningstjänsten för att få hjälp med utpumpning av vatten om det är stora vattenmängder.
- Flytta undan värdefulla ägodelar till ett torrt ställe.
- Torka upp vattnet om det är möjligt.
- Ställ in en avfuktare så snart som möjligt. En avfuktare kan hyras eller köpas.
- Dokumentera skadorna med bilder.
- Släng ingenting innan ni har kontaktat försäkringsbolaget och fått klartecken att slänga sakerna.
- Var noga med hygien om ni varit i kontakt med avloppsvatten.

LÄS MER

- [Hållbar dagvattenhantering](#)
- [Mångfunktionella ytor](#)
- [Regnrabatter](#)
- [Fördröjningsmagasin för dagvatten](#)
- [Skyfallsvägar](#)

SKADEDJUR

Skadedjuren kan bli fler i och med ökad nederbörd och värme. De kan fungera både som smittbärare av sjukdomar samt skada föreningens byggnader. Många människor har också en olustkänsla förknippad med dessa djur.

ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖREBYGGA SKADOR

BYGGNADER

- Installera ett råttstopp i byggnadens stamledningar för att undvika att skadedjur tar sig in i byggnaden via rören.
- Se till att fasaden är tät och täta eventuella hål i grunden.
- Kontrollera luftningsrör från badrum och toalett upp till vinden.
- Kontrollera att galler till golvbrunnar sitter fast samt att det finns vatten i vattenlåset som hindrar gnagare från att ta sig upp.
- Se till att genomföringar, till exempel under diskbänkar, är täta. Något som brukar glömmas bort är genomföringar till elementrör.
- Håll rent i källare och på vind.

GÅRDAR OCH MARKOMRÅDEN

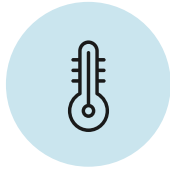
- Sätt metallnät på håligheter i grunden och ventiler med en maskvidd på högst 5 mm och trådtjocklek på minst 0,7 mm (rostfritt, koppar eller mässing).
- Undvik klättrväxter mot fasaden (gnagare kan klättra).
- Stapla inte ved, trädgårdsmöbler eller annat som ska vinterförvaras intill fasaden.
- Ta upp spillet som hamnat under fågelbordet om ni matar fåglar.
- Se till att det är lock på sopbehållare, att eventuella komposter sköts samt är placerade en betydande bit från huset.
- Håll rent under altaner och låga balkonger. ”Bråte” utgör skydd för gnagarna.

Om skador uppstår kontakta föreningens försäkringsbolag för eventuell ekonomisk kompensation. Försäkringsbolag har dessutom ofta samarbeten med företag som avlägsnar skadedjur.

LÄS MER

• [Anticimex tipsar om sanering av råttor](#)

EXTREM VÄRME

Värmeböljor innebär ett ökat behov av svalka och kyla. Speciellt i de delar av byggnaden som vetter mot söder, saknar solavskärmning och som är svåra att ventileras mot hetta. Höga temperaturer blir ganska snabbt en olägenhet för de boende. Högre temperaturer sommartid ökar risken för sprickbildning på takpapp, fasader och fönsterkarmar som en följd av uttorkning av färg. Det i sin tur ökar riskerna för vattenläckage från sprickor vid regn. Högre luftfuktighet under övriga delen av året kan orsaka skador på vindar, fasader och fundament i form av röta och mögel.

ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖREBYGGA SKADOR

BYGGNADER

- Installera markiser eller liknande solavskärmning i utsatta lägen samt eventuell kylanläggning (vilket är ovanligt i flerbostadshus idag).
- Ta del av SMHI:s värmevarningar och ha ett jourssystem för synpunkter från de boende.
- Säkerställ att tätskikt är intakta.
- Installera luftavfuktare för att hålla luftfuktigheten på en konstant nivå och för att minska mögelrisken.

GÅRDAR OCH MARKOMRÅDEN

- Planera skötsel och nyplantering av grönområden och parker utifrån att behovet av svalka kommer att öka framöver. Träd och buskar skuggar, ökar luftfuktighet och absorberar värme från solen. Grönska har även andra fördelar som att den renar luften, skapar bättre ljudmiljö, minskar stress, främjar biologisk mångfald och jämnar ut vattenflöden.
- Gröna tak minskar kylbehovet av byggnaden, ökar luftfuktighet och absorberar värme från solen. Gröna tak har även andra fördelar som att de minskar buller, renar luften, minskar stress och till viss mån jämnar ut vattenflöden. Observera att gröna tak kräver ett visst underhåll som t.ex. bevattning under väldigt torra perioder.

LÄS MER

- [Byggnader i ett förändrat klimat](#)
- [Boverket om klimatanpassning](#)

STIGANDE VATTENNIVÅ

Bostadsrättsföreningar i ett strandnära läge löper risk för materiella skador på grund av en stigande havsnivå eller ett ökat vattenstånd. För dessa föreningar är åtgärderna lite mer begränsade. De befintliga husen står där de står men framtida nya byggnader som exempelvis tvättstugor, förråd och garage ska byggas med marginal till havsnivån. Idag har de flesta kommuner regler om hur nära vattennivån det är tillåtet att bygga. Kontakta er kommun för vägledning.

ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖREBYGGA SKADOR

BYGGNADER

- Installera backventiler i byggnaderna för att motverka att vatten transporteras i fel riktning in i byggnaderna. I dagsläget finns det inte krav på backventiler i Sverige som det gör i vissa andra länder i Europa, men detta kan förändras.
- En enkel åtgärd är att i så stor utsträckning som möjligt se till att inte förvara känslig utrustning eller material av högt värde i delar av husets källare som löper störst risk att utsättas för översvämning.

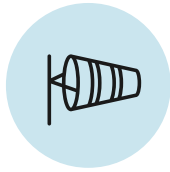
GÅRDAR OCH MARKOMRÅDEN

- Se till att marken utanför byggnaden lutar bort från huset så att tillfälliga översvämningar snabbt rinner undan från byggnaden.
- En förening vars byggnad ligger i ett utsatt läge kan även undersöka möjligheterna att försvara den enskilda byggnaden med en barriär.
- Vågbrytare är ett annat exempel som kan användas för att minska utsattheten i vissa områden. Dessa åtgärder är ofta både komplexa, kostsamma och försvaras av att åtgärden behöver genomföras utanför den mark bostadsrättsföreningen råder över. Om ni som förening upplever att ni befinner er i ett område som riskerar att drabbas av en ökad havsnivå eller vattenstånd är rekommendationen att ni kontaktar kommunen för vidare vägledning.

LÄS MER

- [Begränsa skadorna vid översvämning](#)
- [Rapport om stigande havsnivåer](#)

STORMAR

Det gångna decenniets kraftiga stormar och dess effekter väcker frågor om den pågående klimatförändringen och hur den kommer att påverka förekomsten av extremt väder. Bli det värre i framtiden? Det är inte säkerställt. Observationer visar att vinden har avtagit något under senare tid, men mildare och blötare vintrar förväntas bli vanligare i ett framtida klimat och tillsammans med att tjäleförhållandena förändras kan risken för stormskador öka oavsett förändringar i vindklimatet.

Stormar orsakar trädfällning som blockerar vägar och skadar luftledningar och orsakar driftstörningar på energiförsörjningen. Ungefär 40 procent av avbrotten i elförsörjningen beror på väderrelaterade problem. Eftersom även annan energiförsörjning i viss utsträckning är beroende av el påverkas också den vid elavbrott.

ÅTGÄRDER FÖR ATT FÖREBYGGA SKADOR

BYGGNADER

- Underhåll av takpannor, plåttak, skorstensplåtar och vindskivor.

GÅRDAR OCH MARKOMRÅDEN

- Se över vegetation på mark som föreningen äger. Ta ner gamla och dåliga träd som står så att de kan falla på din eller din grannes byggnader.
- Ha en stor presenning i föreningen som ni snabbt kan skyddstäckta med ifall ni får en skada på huset.

BIDRAG FÖR KLIMATANPASSNING

Statsbidrag för förebyggande åtgärder mot naturolyckor i befintlig bebyggelse.

Har din kommun bebyggda områden som hotas av naturolycka, områden där marken har för låg stabilitet och behöver förstärkas eller områden som behöver skydd mot översvämning? Påverkas er bostadsrättsförening? Kommunen har möjlighet att söka statligt bidrag till förebyggande åtgärder hos MSB. För 2019 och 2020 finns 75 miljoner kronor per år att söka.

LÄS MER

• [Statsbidrag vid naturolyckor](#)

AKTÖRER

Här beskrivs aktörer som har olika ansvarsområden för klimatanpassning och som er bostadsförening kan ha nytta av.

KOMMUNERNA

Flertalet svenska kommuner står inför utmaningen att hantera olika klimateffekter. Några har kommit långt medan andra ännu inte har kommit igång. Kommuner har olika sårbarhet för klimatförändringar och har därför olika stora behov att ta hänsyn till klimatanpassning i sin fysiska planering. De har en lagstadgad skyldighet att beakta klimatförändringarna vid planering av ny bebyggelse.

Klimateffekter hanteras lämpligen som en del i planarbetet: översiktsplanering, detaljplanering och bygglov och som en del av risk- och sårbarhetsanalys. En särskild klimatanpassningsstrategi brukar ses som ett bra sätt att hålla ihop arbetet. En del kommuner har redan tagit fram en sådan strategi, medan flertalet kommuner står inför en sådan process. Fler och fler kommuner har kommit till insikt om att klimatanpassning kan skapa nya möjligheter som ökar kommuninvånarnas trivsel. Gröna ytor och vattenspeglar håller kvar vatten och sänker temperaturen vid värmeböljor samtidigt som det skapar en trivsam utemiljö. Begreppet ekosystemtjänster har börjat bli vanligt i klimatanpassningssammanhang.

SVENSKT VATTEN

Svenskt Vatten är en branschorganisation som arbetar för friskt dricksvatten, rena sjöar och hav samt människors tillgång till långsiktigt hållbara vattentjänster. Organisationen tillhandahåller rekommendationer, utbildningar och nätverk för sina 300 medlemmar, vilka i huvudsak är kommunerna och de kommunala vattentjänstföretagen. Svenskt Vatten har fått en central roll i skyfallsfrågan och har bidragit med mycket kunskap med sina publikationer. Ett exempel där de anser sig ha lyckats väl är budskapet om att skyfallssäkra städer är en samhällsplaneringsfråga och inte en VA-fråga.

SMHI

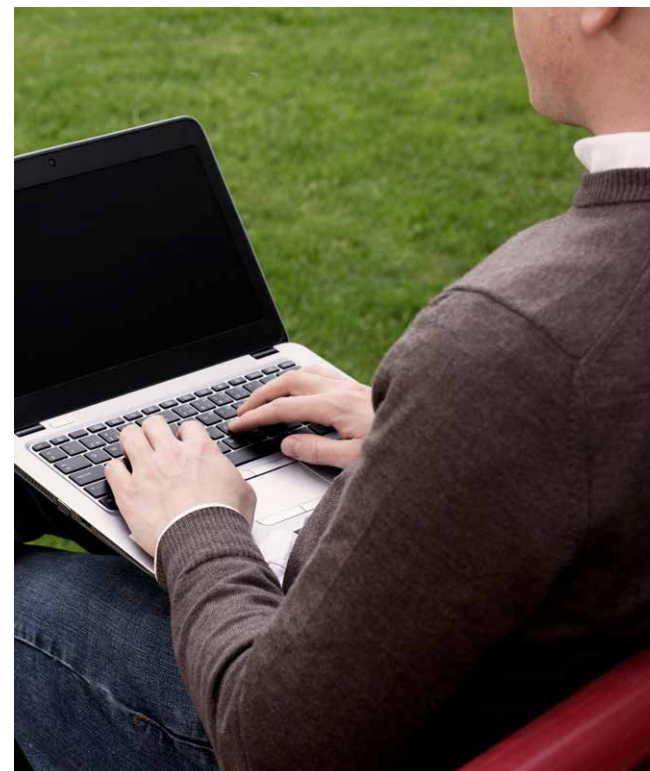
Statens meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI) som är expert på väder och klimat ligger under miljö- och energidepartementet. SMHI arbetar ofta med att ta fram information som hjälper oss att förstå vädret och klimatet. På uppdrag av regeringen har SMHI också drivit ett kunskapscenter som bland annat har hand om den webbaserade klimatanpassningsportalen. Denna portal fungerar som en nod för kunskap om klimatanpassning och syftar till att samla information och kunskap på området för att informera, inspirera och underlätta klimatanpassning i samhället.

MSB

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) arbetar på flera håll med frågor som berör klimatanpassning och ligger under justitiedepartementet. I sin roll tar de bland annat fram vägledning till kommunerna hur de ska arbeta med vissa klimatanpassningsfrågor.

LÄNSSTYRELSENA

Länsstyrelsernas roll i samhällsplaneringen rörande anpassning kan sammanfattas i fyra punkter: samordning, tillsyn, beslut och rådgivning. Länsstyrelsernas uppgift i korthet är alltså att vara statens företrädare på den regionala nivån och samordna statliga intressen. Länsstyrelsen prövar kommunala planer och bygglov och har mandat att överklaga dessa. Länsstyrelsen ska utöva tillsyn för att se till att lagar och regler efterföljs och verkar för en god livsmiljö. Länsstyrelsen ska kommunicera ut regeringens mål, riksdagens beslut och tillhandahålla planerings- och kunskapsunderlag.

LÄS MER

- [Tips och råd från kommuner som visar vägen](#)
- [Klimatanpassning i den fysiska planeringen](#)

CHECKLISTA

Åtgärd	Ansvarig	När klart	Kostnad/ investering
--------	----------	-----------	-------------------------

FÖRSÄKRING

Undersök vad er nuvarande försäkring täcker vid väderrelaterad skadegörelse.

VÄDERSÄKRA FÖRENINGENS BYGGNADER OCH MARK

Byggnader

Installera backventiler i byggnaderna.

Se till att inte förvara känslig utrustning eller material av högt värde i översvämningshotade delar av huset.

Säkerställ att elcentral och fjärrvärmeundercentral säkras mot översvämning.

Säkerställ att tätskikt är intakta och att dränering fungerar tillfredsställande.

Håll brunnar rena från löv med mera.

Gårdar och markområden

Identifiera låga punkter utomhus där risk för vattenansamling finns.

Se till att marken utanför byggnaden lutar bort från huset.

Separera dagvatten från spillvatten.

Minimera asfalterade ytor.

Upprätta en tillfällig förvaring av regnvattnet på tomtmarken.

Skapa funktionella lösningar mellan egen och kommunal mark via samarbete med kommunen. Regnrabatter är ett exempel.

Åtgärd	Ansvarig	När klart	Kostnad/ investering
--------	----------	-----------	-------------------------

OM NI DRABBAS AV ÖVERSVÄMNING

Försök stoppa vattnet från att tränga in genom att bygga vallar vid dörrarna med handdukar. Gå runt huset och kontrollera om det är stopp i avloppsbrunnar.

Om vattnet kommer in via golvbrunnen kan en handduk läggas i golvbrunnen och hållas på plats med något riktigt tungt.

Stäng av elen i översvämmade utrymmen, vatten är strömförande.

Försök ösa ut som mycket ni kan. Kontakta Räddningstjänsten för att få hjälp med utpumpning av vatten om det är stora vattenmängder.

Flytta undan värdefulla ägodelar till ett torrt ställe.

Torka upp vattnet om det är möjligt.

Ställ in en avfuktare så snart som möjligt.

Dokumentera skadorna med bilder.

Släng ingenting innan ni har kontaktat försäkringsbolaget och fått klartecken att slänga sakerna.

Var noga med hygien om ni varit i kontakt med avloppsvatten.

Åtgärd	Ansvarig	När klart	Kostnad/ investering
--------	----------	-----------	-------------------------

Åtgärd	Ansvarig	När klart	Kostnad/ investering
--------	----------	-----------	-------------------------

SKADEDJUR

Byggnader

Installera ett rättstopp i byggnadens stamledningar för att undvika att skadedjur tar sig in i byggnaden via rören.			
Se till att fasaden är tät och täta eventuella hål i grunden.			
Kontrollera luftningsrör från badrum och toalett upp till vinden.			
Kontrollera att galler till golvbrunnar sitter fast samt att det finns vatten i vattenlåset.			
Se till att genomföringar, till exempel under diskbänkar, är täta.			
Håll rent i källare och på vind.			

Gårdar och markområden

Sätt metallnät på håligheter i grunden och ventiler.			
Undvik klättrväxter mot fasaden.			
Stapla inte ved, trädgårdsmöbler eller annat intill fasaden.			
Ta upp spillet som hamnat under fågelbordet.			
Se till att det är lock på sopbehållare och att eventuella komposter sköts.			
Håll rent under altaner och låga balkonger.			

EXTREM VÄRME

Byggnader

Installera markiser eller liknande solavskärmning i utsatta lägen samt eventuell kylanläggning.			
Ta del av SMHI:s värmevarningar och ha ett jourssystem för synpunkter från de boende.			
Säkerställ att tätskikt är intakta.			
Installera luftavfuktare.			

Gårdar och markområden

Planera skötsel och nyplantering av grönområden och parker utifrån att behovet av svalka kommer att öka framöver.			
Se över möjligheten att bygga gröna tak.			

STIGANDE VATTENNIVÅER I SJÖAR OCH HAV

Byggnader

Installera backventiler i byggnaderna för att motverka att vatten transporteras i fel riktning in i byggnaderna.			
Se till att inte förvara känslig utrustning eller material av högt värde i delar av husets källare som löper störst risk att utsättas för översvämning.			

Gårdar och markområden

Se till att marken utanför byggnaden lutar bort från huset.			
En förening vars byggnad ligger i ett utsatt läge kan även undersöka möjligheterna att försvara den enskilda byggnaden med en barriär.			
Vågbrytare är ett annat exempel som kan användas för att minska utsattheten i vissa områden.			

STORMAR

Byggnader

Underhåll av takpannor, plåttak, skorstensplåtar och vindskivor.			
--	--	--	--

Gårdar och markområden

Se över vegetation på mark som föreningen äger. Ta ner gamla och dåliga träd som står så att de kan falla på din eller din grannes byggnader.			
Ha en stor presenning i föreningen som ni snabbt kan skyddstäcka med ifall ni får en skada på huset.			

